

EKO PAN U 2023. GODINI

- opisni izvještaj

UVOD

Uz redovni servis Zeleni telefon, završetak sudjelovanja u projektu JEDRO i članstvo u Zelenom forumu i savezu Kooperativa, fokus u ovoj godini bio je na daljnjem razvoju društveno poduzetničkih usluga Klijanac i Pup. Prva generacija šumskih đaka završno druženje obilježila je kampiranjem uz Koranu. U Šumsku školu krenuli su novi polaznici, a započeli smo i s organizacijom terenske nastave za osnovnoškolce te ostvarili suradnju sa Ženskom grupom Korak, Udrugom žena - Ogulin, Domom Vladimir Nazor - Karlovac i Centrom za pružanje usluga u zajednici - Ozalj.

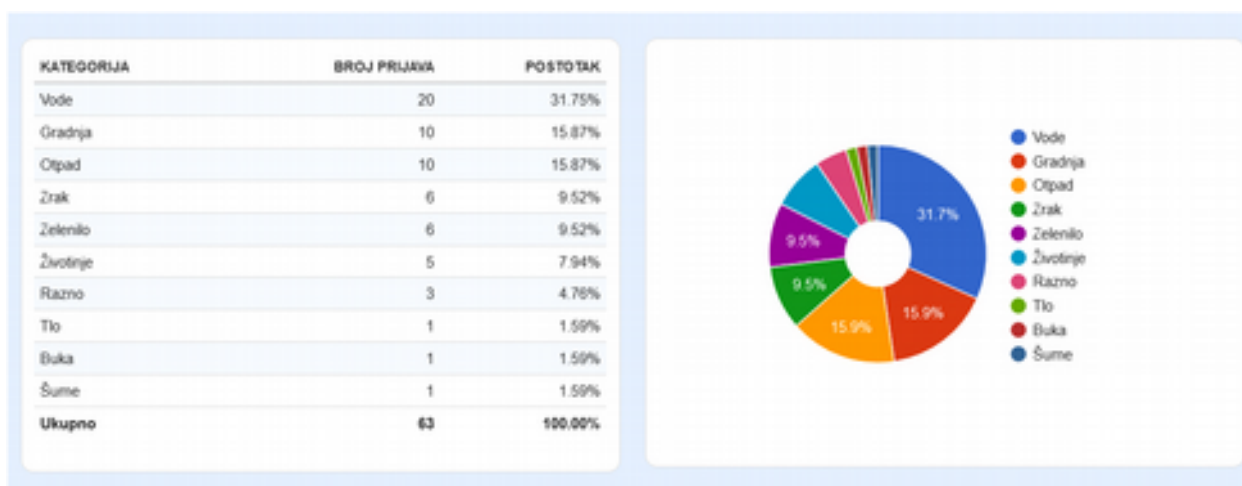
Godinu smo zaključili swap zabavom za karlovačke gimnazijalce i željom da u sljedećoj takva događanja organiziramo češće u cilju promocije zero waste načela kojima u svom svakodnevnom radu posvećujemo veliku pažnju.

PROJEKTI

Izvješće o radu Zelenog telefona u 2023. godini

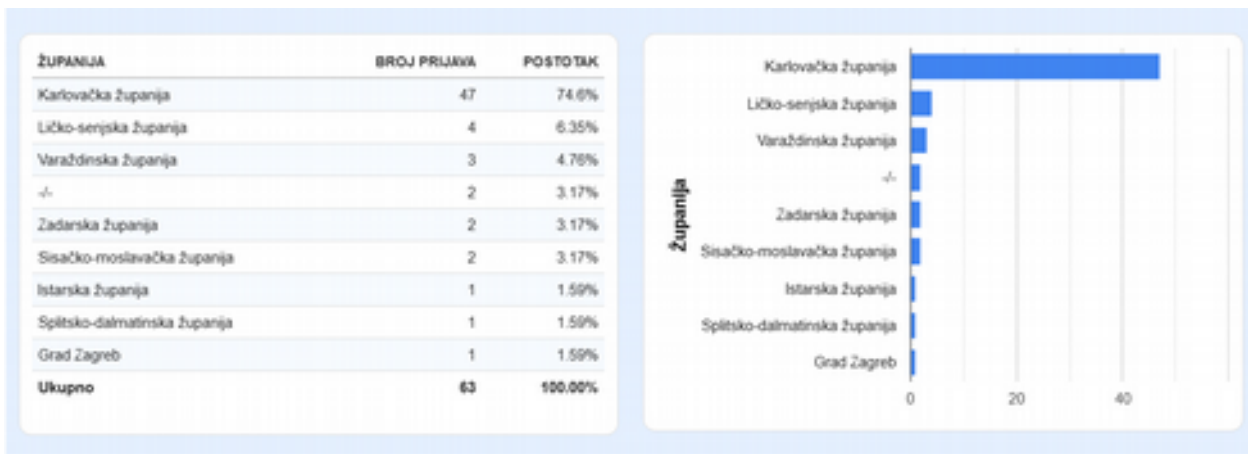
Tijekom 2023. godine putem servisa Zeleni telefon zaprimili smo ukupno 63 prijave. Da među građanima koji nam se javljaju vlada povjerenje u naš rad na adresiranju okolišnih problema pokazuje činjenica da nam je u 63,5% slučajeva poznat identitet prijavitelja. I tu bilježimo trend rasta u odnosu na prethodnu godinu. Što se tiče učinkovitosti, nešto više od 55% prijava još uvijek je u rješavanju.

Pregled prijava po kategorijama izgleda ovako:

Kao i prethodnih godina, prednjače prijave sumnji u onečišćenje vodnih tokova i prijave ispuštanja otpadnih voda u okoliš. Bilježimo povećani broj prijava u vezi bespravne gradnje od kojih ističemo dvije prijave koje se tiču motocross staza kao zahvata u okolišu za koje nisu ishođene potrebne dozvole niti provedeni okolišni postupci. Nažalost, nesavjesni građani, ali i pojedine tvrtke (prema nalazu Državnog inspektorata) i dalje zatrpavaju okoliš otpadom, pa i u 2023. godini bilježimo 10 prijava iz ove kategorije. Prijave iz kategorije Zrak odnose se uglavnom na paljenje (plastičnog) otpada na otvorenom, dok se prijave iz kategorije Zelenilo odnose na sječu stabala. U odnosu na 2022. godinu zabilježili smo povećanje broja prijava koje se odnose na životinje, tj. na uvjete držanja pasa i domaćih životinja.

Iako Zeleni telefon vodimo za područje dvije županije (Karlovačku i Ličko-senjsku), prijave nam stižu i iz drugih dijelova Hrvatske. S tim u vezi valja istaknuti da na takve prijave ne odgovaramo isključivo ih prosljeđujući udrugama koje pokrivaju predmetno područje, već nerijetko građanima dajemo upute u dalje postupanje i informacije kojima raspolažemo, te čak i prosljeđujemo na postupanje nadležnim tijelima javne vlasti.

Poduzmi zeleniji otisak

Od aktivizma do društvenog poduzetništva ili kako kroz igru i učenje o prirodi možemo stvarati društvo aktivnih, svjesnih i savjesnih građana, tako bismo

mogli opisati svrhu i razloge pokretanja društvenog poduzetništva Eko Pana koje razvijamo zahvaljujući potpori Europske unije iz Europskog socijalnog fonda projektu Poduzmu zeleniji otisak.

U završnom kvartalu provedbe smo kontinuirano razvijali i provodili usluge. Istovremeno smo promovirali društveno poduzetništvo, radili na priručniku o društvenom poduzetništvu i u okviru studijskog putovanja posjetili društveno poduzeće Marunuša iz Knina.

Usluge razvijamo sukladno poslovnom planu koji smo izradili na početku provedbe projekta, a čitavi proces uspostavljanja i promocije gospodarskih usluga shvaćamo značajnim iskorakom za udrugu i nadogradnjom znanja i vještina koje smo stekli tijekom 20-godišnjeg iskustva u području zaštite okoliša i prirode. Priča o razvoju našeg društvenog poduzetništva tek je na svom početku i sve usluge nastaviti ćemo razvijati i u narednom razdoblju.

JEDRO

Projekt “**JEDRO - Javne politike za održivi društveni razvoj: voda, energetika, otpad**” s provedbom je završio u listopadu.

Pune tri godine istraživačko-zagovarački konzorcij, kojeg čine organizacije civilnog društva iz područja zaštite okoliša, energetske zadruge i Fakultet političkih znanosti, istraživao je, prikupljao i analizirao podatke o regulatornim okvirima i praksama na tri tematska područja: vodne usluge, gospodarenje otpadom, te obnovljivi izvori energije.

Konkretno, u području **vodnih usluga** krenuli smo od istraživanja uzroka nejednakih cijena i kvalitete usluge u Republici Hrvatskoj. Projekt je vremenski korespondirao sa predstavkama Ustavnom sudu o ocjeni ustavnosti Uredbe o uslužnim područjima. Provodeći fokus grupe i intervjue sa predstavnicima javnih isporučitelja vodnih usluga i donosiocima odluka na lokalnoj razini, te kroz organizaciju **okruglog stola** u lipnju 2023. koji je okupio relevantne dionike, stekli smo uvide u problematiku te izradili dva znanstvena i jedan stručni rad na ovu temu, ali i dva seta preporuka za unaprjeđenje javnih politika:

Istražujući prakse **gospodarenja otpadom** u svih 556 jedinica lokalne samouprave, s fokusom na odvojeno prikupljanje različitih frakcija otpada, objedinili smo podatke za period od 2017. do 2021., proveli istraživanje javnog mnijenja, te doveli u kauzalnu vezu stope odvojenog prikupljanja i vlasničku strukturu pružatelja usluga pri čemu se pokazalo da su javni pružatelji usluge uspješniji u gospodarenju otpadom.

Kako Eko Pan sudjeluje u radnoj skupini za izradu Akcijskog plana za zeleni grad Karlovac, u narednom periodu ćemo zagovarati usvajanje Zero Waste modela gospodarenja otpadom u Karlovcu, po uzoru na njegovu uspješnu primjenu u regiji Donjeg Međimurja i na otoku Krku.

Ključna horizontalna poveznica sva tri tematska područja i okosnica naših

istraživanja – pitanje uključivanja građana u procese odlučivanja i upravljanja uslugama – najviše je naglašena u preporukama za unaprjeđenje javnih politika u području proizvodnje energije iz obnovljivih izvora.

Paralelno sa istraživanjima, analizama i pisanjem radova i preporuka, tematska mreža JEDRO radila je i na unaprjeđenju kapaciteta organizacija civilnog društva za izradu preporuka za javne politike temeljenih na dokazima. S tim u vezi, organizirali smo radionice na temu procjene društvenog utjecaja propisa. Također smo unutar mreže razmjenjivali dosadašnja iskustva OCD-a u zagovaračkim projektima i kampanjama.

Na kraju projekta, uz inicijalnih 10 OCD-a i Fakultet političkih znanosti, mrežu JEDRO čini 20 organizacija različitih profila, od udruga za zaštitu okoliša, energetske zadruge do savjetodavno-edukativno-informativnih servisa.

O prirodi u prirodi

Zahvaljujući sufinanciranju tvrtke Inkasator u 2023. godini uspješno smo proveli projekt kojim smo program iskustvenog učenja u prirodi omogućili štićenicima Centra za pružanje usluga u zajednici Ozalj (Jaškovo), doma Vladimir Nazor i udruge Korak. Polaznici boravaka proveli su izuzetno kvalitetno i sadržajno vrijeme ispunjeno učenjem i igrom. Pritom su stekli osnovna znanja o ponašanju, boravku i snalaženju u prirodi/šumi, osnažili se za isto, naučili prepoznavati najmanje pet stabala i deset samoniklih/ljekovitih biljaka te upoznali način života i prehrane pet šumskih životinja, vježbali su motoriku, kroz izazove međusobno surađivali i učili o važnosti boravka na otvorenom,

kretanja, poznavanja i očuvanja okoliša. Provedba projekta svakako je poboljšala kvalitetu života korisnika – radi se o skupinama koje vrlo rijetko imaju mogućnost ovakvog cjelovitog učenja o prirodi. Korisnici centra u Jaškovu kao odrasle osobe sa smanjenim kognitivnim sposobnostima i motoričkim vještinama osjećaju višestruku korist od dana provedenog na otvorenom. Osim toga su aktivno sudjelovali u svim zadacima i igrama te iskazali želju za ponovnim boravkom. Majke i djeca na skrbi udruge KORAK pate od raznih oblika trauma i anksioznosti, te im je ovaj boravak omogućio ne samo stjecanje novih znanja i vještina već i otpuštanje, opuštanje i povezivanje. Iako djeca iz doma Vladimir Nazor imaju organizirana ljetovanja i slične oblike zajedničkih boravaka i izleta, mogućnost sudjevanja u šumskom boravku potaknula ih je na radoznalost, stjecanje novih vještina (snalaženje, izrada skloništa i čvorova i sl.) te im ukazala na značaj međusobne podrške i suradnje ne samo u igri već u svakodnevnoj komunikaciji i odnosu jednih prema drugima bez obzira na razlike u dobi i mogućnostima.

Zimski poligon Klijanca i Pupa

Za manifestaciju Advent u Karlovcu pripremili smo i proveli 26. i 28. prosinca 2023. godine program naziva Zimski poligon Klijanca i Pupa namijenjen djeci predškolskog i mlađeg osnovnoškolskog uzrasta. Program se proveo u kupoli namijenjenoj sadržajima za djecu, a obuhvatio je niz igara i zadataka: mala zimska kuglana, kretanje po i kroz razne prepreke, gađanje snjegovića, ciljanje, izrada kuglica s temom divljih životinja i ukrasa od otpadnog materijala. U provedbi programa sudjelovalo je oko 100 djece i roditelja.

AKTIVNOSTI

Razmjena sjemenja i predavanje udruge Biovrt

Početkom ožujka posjetila nas je draga biovrtlarka Silvija Kolar Fodor i uz još jedno nadahnuto predavanje svojom bogatom zbirkom sjemenja sudjelovala u razmjeni.

Radujemo se svim budućim susretima s uvijek inspirativnom i vedrom Silvijom!

Savez KAoperativa

Kao članica Saveza Kaoperativa sudjelovali smo u radu skupšine i upravnog odbora te podržali programe koji se u prvoj godini uređenja zgrade Hrvatskog doma održavaju na raznim lokacijama u gradu i u privremenom prostoru saveza.

Članstvo u FLAG-u

S puno zadovoljstva pridružili smo se FLAG-u Četiri rijeke, osnovanom u svrhu oživljavanja i razvoja tradicije ribarstva na području Karlovačke, Zagrebačke, Ličko-senjske i Sisačko-moslavačke županije.

DRUŠTVENO PODUZETNIŠTVO

Klijanac i Pup – rasadnik dobre volje

Šumska škola, radionice šivanja i vrtlarenja, eko igraonice, radionice, tečajevi, rođendanske igraonice, šumski rođendani... Sve su to Klijanac i Pup. I još više, jer u našem rasadniku dobre volje uvijek rastu nove ideje.

U 2023. godini u Klijanac i Pup nastavili su okupljati prirodoljupce koji nam pomažu usluge učiniti jedinstvenim i važnim doživljajem za svakog našeg polaznika.

U Eko Panu ne krijemo koliko smo ponosni na naše malo društveno poduzetništvo. Ono nam daje nadu da je kroz igru moguće ne samo bolje učiti već i bolje se povezati sa živim svijetom kojeg smo neraskidiv dio i za koji smo svime što činimo i kako to činimo – zauvijek odgovorni.

Društveno poduzetničke usluge Klijanac i Pup trenutno se provode kroz tri osnove grupe usluga:

1. **ŠUMSKA ŠKOLA** – učenje o prirodi, u prirodi! Za djecu, te za djecu i roditelje kroz program Obiteljske šumske škole. Za škole organiziramo Šumsku školu prilagođenu potrebama nastavnog programa, odnosno terensku nastavu a s individualnim polaznicima provodimo cjeloviti program škole koji obuhvaća dvije godine godine igre i zajedništva. U naročitom fokusu su nam mali projekti i donatori koji nam omogućuju provedbu programa za djecu slabijeg imovinskog stanja.
2. **ZELENE VJEŠTINE** – radionice i tečajevi stjecanja praktičnih znanja i vještina, za djecu i odrasle. Od redovnih programa ističemo radionice šivanja te tečaj zdravog i ekonomičnog kuhanja za odrasle koji smo realizirali u suradnji s Vege klubom Chandra. U Klijancu i Pupu održavamo i eko igraonice s različitim temama iz biljnog i životinjskog svijeta.
3. **ROĐENDANSKA IGRAONICA / ŠUMSKI ROĐENDAN** – proslava za male i velike – rođendani uz Klijanca i Pupa donose pregršt igre i zabave s koje dođemo nadahnuti i spremniji za bolji odnos prema prirodi i okolišu.

U Klijancu i Pupu nudimo i usluge team buildinga, te edukacije iz područja Zelenih znanja i vještina za mala i srednja poduzeća.

PAN, UDRUGA ZA ZAŠTITU OKOLIŠA I PRIRODE

Ulica Stjepana Radića 12, 47 000 Karlovac

tel/fax: 047 614-063

mob: 095 908 3578

www.eko-pan.hr

eko-pan@eko-pan.hr

Facebook: Pan, udruga za zaštitu okoliša i prirode

Instagram: [udruga_eko_pan](https://www.instagram.com/udruga_eko_pan)

www.klijanac-pup.org

info@klijanac-pup.org

Facebook/Instagram: Klijanac i Pup

Izvještaj sastavila:

Ivana Francišković Olrom, predsjednica udruge

Za Eko Pan,

prosinac 2023.